

Statisztikai közlemény

az „Erdőkárok összesített kimutatása” c.

2021. évi

Adatátvételről

1. Az adatátvétel főbb jellemzői

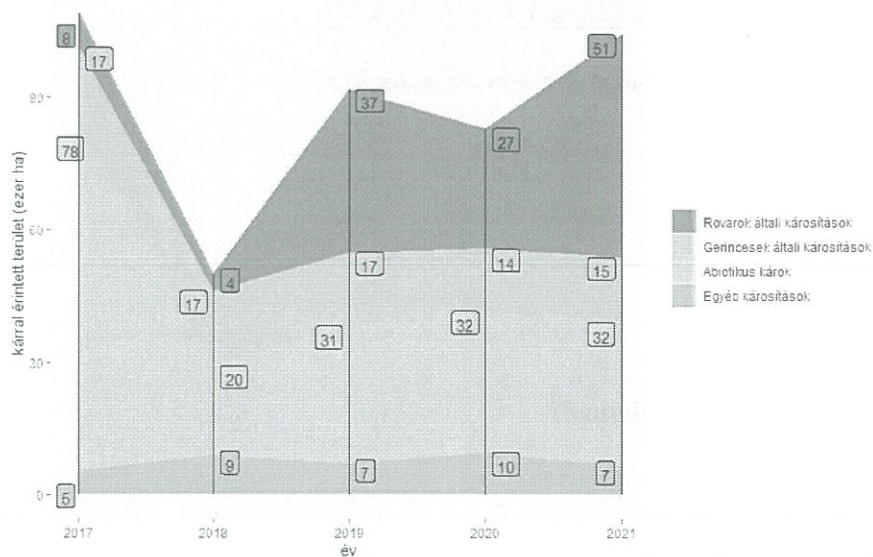
Az OSAP 1255 nyilvántartási számú adatátvétel az erdőkárok mértékének becslésére szolgál, melynek forrása a bejelentés alapú Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszer (OENyR). Terület és gyakoriság adatokat tartalmaz kárerély, kártípus és erdészeti nagytáj csoportosításban.

A *károsítással érintett terület* adatokat fafajonként rögzítik az OENyR-be. A területstatisztikák ezért nem fizikai, hanem halmozott fajonkénti kárterületeket jelenítenek meg. A *kárerély* a faegyed szintjén értelmezett sajátság, amely azt mutatja meg, hogy az adott kártípus átlagosan milyen súlyos mértékben károsítja a fákat. Ezzel szemben a *gyakoriság* az adott fafaj károsodott egyedeinek az aránya az érintett területen.

Az OENyR-ben 9 kártípus csoportot különítünk el egymástól, ezek a rovarok, gerincesek, kórokozók, növényi, ismeretlen károsító, ember által okozott károk, fapusztulások, abiotikus károk és szükséghelyzeti károsítók általi károsítások. Utóbbi kategóriába azon károsítók tartoznak, amelyek potenciális gazdasági, illetve ökológiai jelentőségűek, és amelyek a veszélyeztetett területen nem fordulnak elő, vagy ha előfordulnak, nem terjedtek el, de hatósági határozat alapján védekezést folytatnak ellene. Jelen statisztikai közleményben a kevésbé jelentős kártípus csoportok adatait összevontuk, így összesen négy csoportot különböztettünk meg: gerincesek és rovarok általi káresemények, abiotikus károk ill. egyéb károk. Az egyes csoportokba tartozó károk eloszlását a tárgyévire vonatkozóan ugyanakkor közöljük.

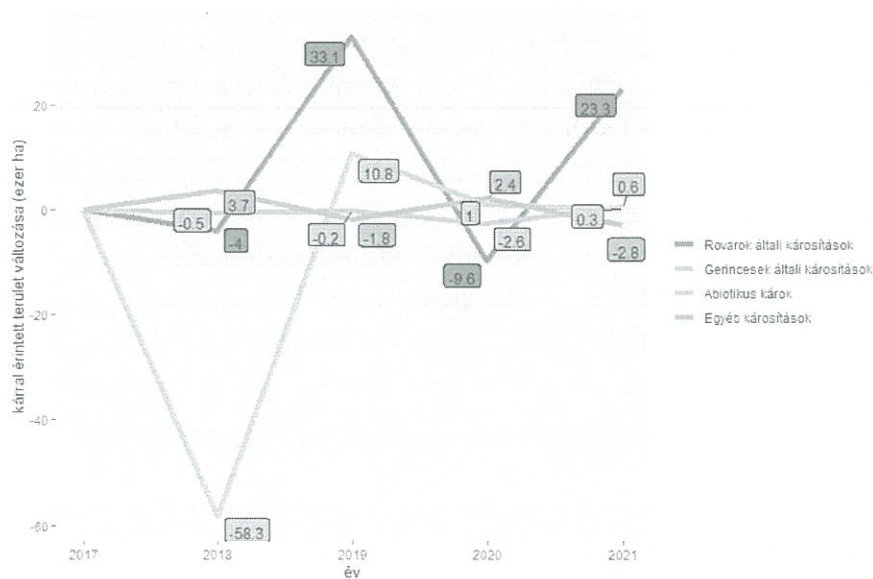
2. A károsítással érintett terület változása

A károsítással érintett terület 2021-ben **104 ezer hektár** volt (1. ábra), amelynek valamivel több mint az egytizedén (12 ezer hektár) folyt valamiféle védekezés. A rovarok általi károsításokról érkezett a legnagyobb területről bejelentés. Számottevő volt emellett az abiotikus károkkal érintett terület is.

1. ábra A károsítással érintett terület időszora.

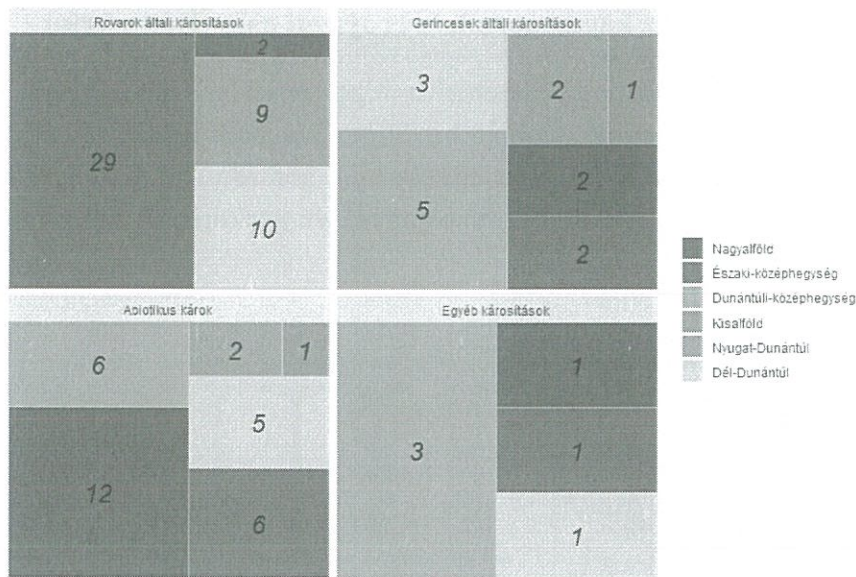
A 2017-es időszaktól kezdődően a károsítással érintett terület a gerincesek által okozott károk ill. az egyéb károsítások esetében kevéssé ingadozott. Ezzel ellentétben a rovar- és abiotikus káresemények területe egy-egy évben több tízezer hektárral változhatott (2. ábra).

2. ábra A károsítással érintett terület változása.

3. A károsítások megoszlása kár csoportok és erdészeti nagytájak szerint

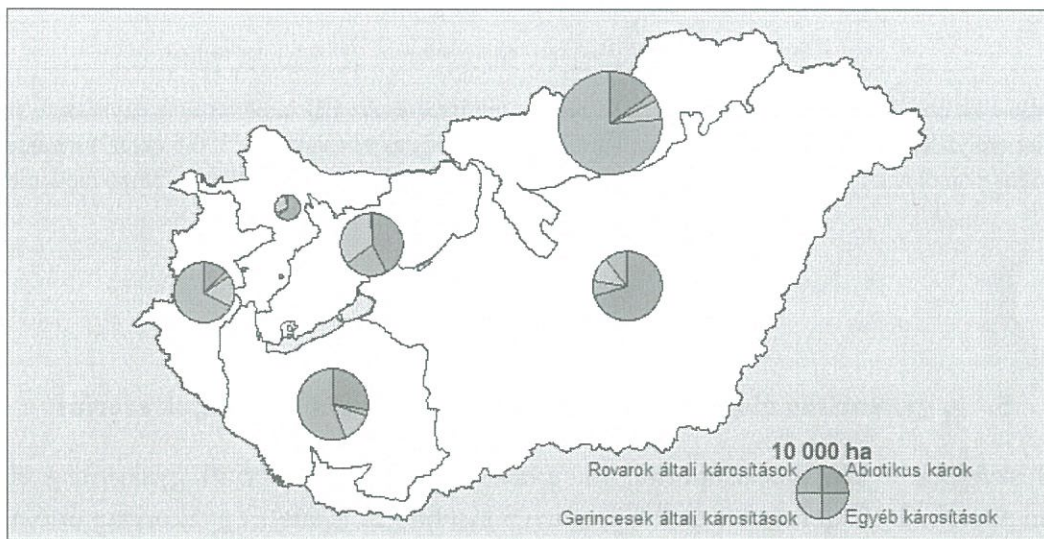
Rovarkárról túlnyomórészt az Északi-középhegységéből, abiotikus káreseményekről a Nagyalföldről érkeztek bejelentések (3. ábra). A Dunántúli-középhegységéből rovarkárt alig jelentettek, míg a gerincesek általi ill. az egyéb károsítások területe itt a legmagasabb.

3. ábra A károsítással érintett terület megoszlása erdészeti nagytáj és károscsoport szerint.

Az ábrán osztályozási fákat (tree map) láthatunk. A téglalapok területarányosak, a statisztikák ezer hektárban kifejezve mutatják az adott károscsoport területét az adott erdészeti nagytájban.

A 6 nagytájból 3 esetében (Északi-középhegység, Dél- és Nyugat-Dunántúl) a rovarkár fordult elő legnagyobb területen, míg a másik 3 nagytájra az abiotikus káresemények voltak leginkább jellemzőek.

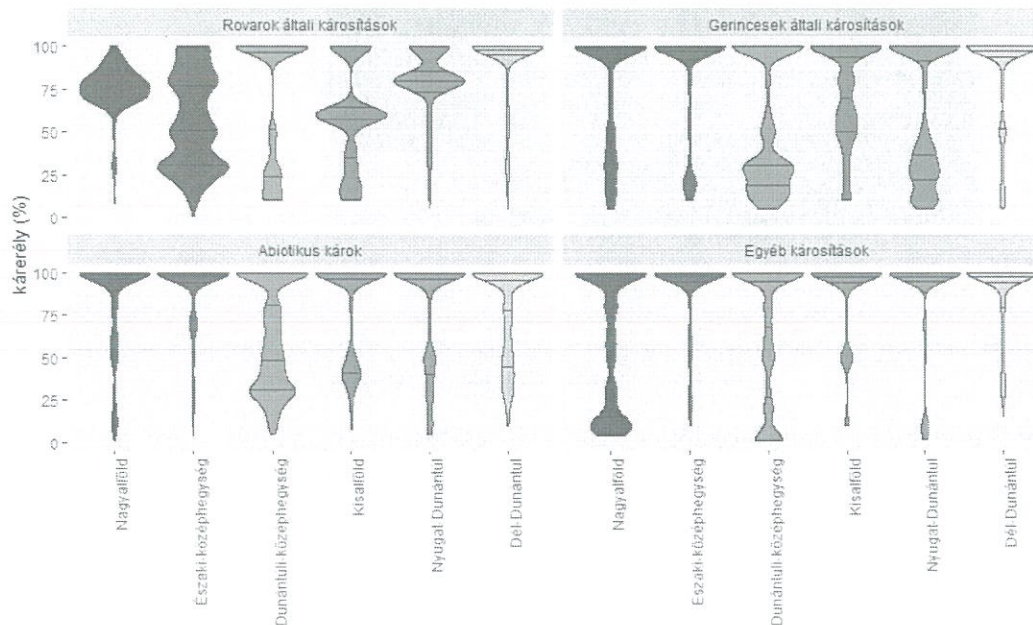

4. ábra Károscsoportok megoszlása erdészeti nagytájanként.

A térképeken a kördiagramok területe a károsítással érintett erdőterület méretével arányos. A jelmagyarázat kör területe 10 000 hektárnak felel meg.

4. A kárerély eloszlása kár csoportok és erdészeti nagytájak szerint

A rovarkárok kivételével a többi kártípus esetében a leggyakoribbak az erőteljes (80-100 %) káresemények (5. ábra). Ez részben annak tudható be, hogy az adatok bejelentésen alapulnak (ld. feljebb). A rovarkároknál azonban több nagytáj esetében is előfordul (pl. Északi-középhegység, Kisalföld), hogy a kis-közepes erélyű károkról szóló bejelentések gyakorisága a legnagyobb.

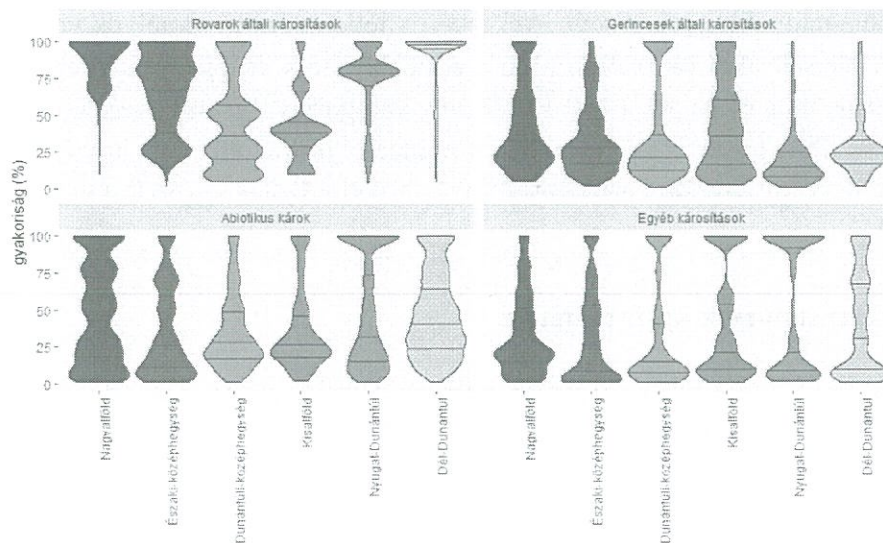

5. ábra Kárerély eloszlások kártípus csoportok és erdészeti nagytájak szerint.

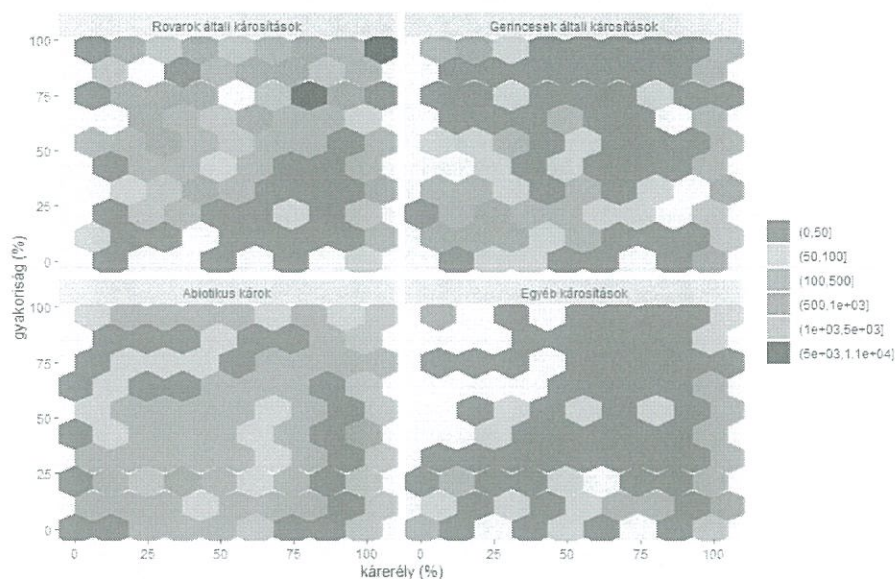
Az ábrán a kárerély eloszlások vannak speciális módon feltüntetve. Az alakzatok területe egységnyi, szélességük az adott erélyű káresemények gyakoriságával arányos. A vízszintes vonalak a 0,25; 0,5 (azaz a medián) ill. 0,75 kvantilis pontoknak felelnek meg. Az ábra segítségével az eloszlások középértékét jellemző mediánok értéke szerint a nagytájak jól összehasonlíthatók.

5. A gyakoriság eloszlása kár csoportok és erdészeti nagytájak szerint

Az eréllyel szemben a kártípus csoportok ill. erdészeti nagytájak szerinti gyakoriság eloszlások változatosan alakulnak (6. ábra). A legtöbb esetben a kisebb (25 % alatti) gyakoriság értékű károk a leggyakoribbak (vagyis azok, amelyeknél az adott erdőrészletben az adott kárral a fáknek legfeljebb 25 %-a károsodott).

6. ábra Kárgyakorosság eloszlások kártípus csoportok és erdészeti nagytíjak szerint.

7. ábra A károsítással érintett terület eloszlása erély és gyakoróság szerint.

Az ábra a károsítással érintett terület szerint színezett, a jelmagyarázatban ennek megfelelően területintervallumok vannak megadva. A két hatszögek így például 0 és 50 hektár közöttiek, vagyis az adott erélyű és gyakoróságú káresemények által érintett összes terület az adott káresemény esetében ilyen területű.

6. A károsítással érintett terület eloszlása gyakoróság és erély szerint

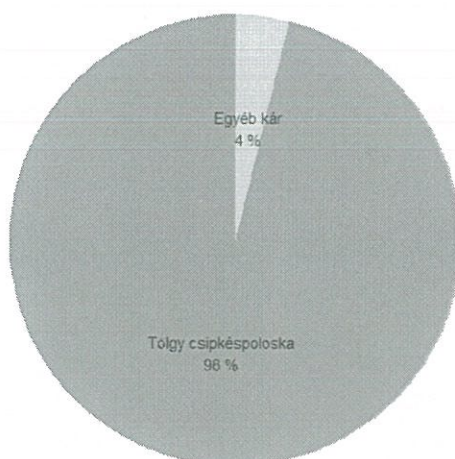
A károsítással érintett terület gyakoróság és erély szerinti eloszlását szemlélteti a 7. ábra. A feljebbi diagramokhoz (5. ábra, 6. ábra) képest a különbség, hogy ezen (az ún. hexagonális hőtérképen) az erély és gyakoróság együttes előfordulásának területét szemléltetjük. Jól látható trend a különféle gyakoróságú és erélyű károk területi eloszlásában nem fedezhető fel, néhány megállapítás ugyanakkor tehető.

Rovarkárok esetében a nagyobb gyakorisági értékű károk jellemzőbbek, amelyek változatos eréllyel jelentek meg. A gerincesek által okozott károknál a kisebb erély és gyakoriság értékkombinációk területi reprezentáltsága magasabb, de a 100 % kárerély kategóriával is nagy területek érintettek. Az abiotikus károknál sokféle gyakoriság-kárerély kombináció fordul elő, legnagyobb területűek az erőteljes károk különböző gyakorisági értékkel. Az utóbbi jellemző az egyéb károsításokra is.

7. A kár csoportok kárösszetétele

A rovarkárok döntő többségét a tölgy csipkésposloska okozta (8. ábra). A gerincesek által okozott kár főként rágaskár, az abiotikus károk elsősorban aszálykárok.

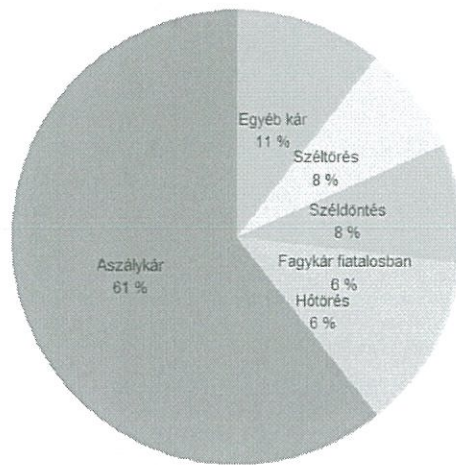
Rovarak általi károsítások

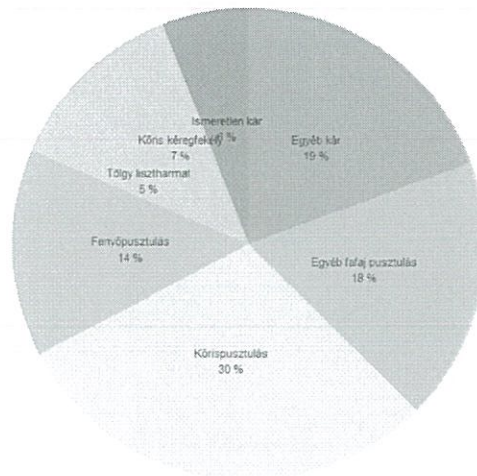
Gerincesek általi károsítások

Abiotikus károk

Egyéb károsítások

8. ábra Az egyes károsítók károsítási összetétele.

